ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 –imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ΄ - Ἔτος ΚΓ΄ Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1220[2]	Τοῦ ἁγίου Βασιλείου τοῦ μεγάλου Δευτέρα 1 Ἰανουαρίου 2024 (2006)	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον

«Μεγάλυνον, ψυχή μου, τὸν ἐν ἱεράρχαις Βασίλειον τὸν μέγαν» (μεγαλυν.)

Ὁ ἅγιος ποὺ ἑορτάζουμε σήμερα 1η Ἰανουαρίου ἀνήκει, ἀγαπητοί μου, στὴν κατηγορία ἐκείνων ποὺ ἡ ἱστορία τοὺς ὠνόμασε ***μεγάλους*** γιὰ τὶς ἔξοχες ὑπηρεσίες ποὺ προσέφεραν στὴν ἀνθρωπότητα. Μέγας λ.χ. ὠνομάστηκε ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδών, ποὺ ἔσπειρε παντοῦ τὸ σπόρο τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος καὶ προετοίμασε τὸ ἔδαφος γιὰ τὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου. Μέγας ὠνομάστηκε ὁ Ἀθανάσιος ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας, ποὺ ἐπὶ μισὸν αἰῶνα κράτησε τὴν Ὀρθοδοξία ἐν μέσῳ φοβερῶν αἱρέσεων. Ἔτσι μέγας ὠνομάστηκε καὶ ὁ ἅγιος Βασίλειος ἐπίσκοπος Καισαρείας.

Πολλοί, ποὺ ἀρέσκονται στὰ πυροτεχνήματα τῆς λογοτεχνίας, μιλοῦν γιὰ κάποιον ἐπίσκοπο Μυριήλ, ποὺ ζωγράφισε ἡ πέννα τοῦ Βίκτωρος Οὐγκώ. Ἀλλὰ ὁ Μυριὴλ εἶνε πλάσμα φαντασίας, ἀνύπαρκτος, ἐνῷ ὁ Μέγας Βασίλειος εἶνε **ἱστορικὴ πραγματικότης**· ἕνα ὑπόδειγμα ὀρθοδόξου ἐπισκόπου, ποὺ δαπάνησε τὴ ζωή του στὴν ὑπηρεσία τῶν ἄλλων.

* * *

Τί πρῶτο καὶ τί δεύτερο νὰ θυμηθοῦμε γιὰ τὸν μεγάλο αὐτὸν ἄνδρα; Νὰ μιλήσουμε γιὰ τὴ ζωή του; Νὰ ἱστορήσουμε τοὺς ἀγῶνες του ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τοῦ δικαίου; Νὰ θαυμάσουμε τὸ ῥητορικό του τάλαντο, τὸ ἰσάξιο τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Κικέρωνος; Νὰ ποῦμε γιὰ τὴ συγγραφική του δεινότητα. Ἢ νὰ ἐκθέσουμε τὸ πρωτότυπο φιλανθρωπικό του ἔργο; Ἐπειδὴ δὲν μποροῦμε νὰ ἐπιθεωρήσουμε ὅλο αὐτὸ τὸ δένδρο, ἀφήνοντας τὰ ἄλλα θὰ ῥίξουμε μιὰ ματιὰ στὶς ῥίζες του· διότι ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀξία τοῦ δέντρου, ὅπως λένε οἱ γεωπόνοι, εἶνε στὶς ῥίζες. Καὶ οἱ ῥίζες ἑνὸς ἀνθρώπου ποιές εἶνε; **Ἡ οἰκογένεια**. Ὅσα φυτεύει ἡ καλὴ οἰκογένεια στὴν ψυχή, κανένας σατανᾶς δὲν μπορεῖ νὰ τὰ ξερριζώσῃ. Διδάγματα καθηγητῶν καὶ φιλοσόφων λησμονοῦνται· ἐνῷ ὅ,τι δίδαξε ἡ μάνα, ὁ πατέρας, ἡ γιαγιὰ ἡ ἀγράμματη, μένει χαραγμένο βαθειὰ στὴν ψυχὴ ὡς τὰ γεράματα.

Οἱ ῥίζες λοιπὸν τοῦ σπουδαίου τούτου πνευματικοῦ δένδρου ποὺ λέγεται μέγας Βασίλειος εἶνε πρῶτα **ὁ πατέρας** του, ποὺ ὠνομαζόταν καὶ αὐτὸς Βασίλειος. Ἦταν ἄνθρωπος μὲ ἀκέραιο χαρακτῆρα καὶ τὸν ἐκτιμοῦσε ὅλη ἡ περιφέρεια τῆς Καππαδοκίας. Ἡ δὲ **μητέρα** του, ἡ Ἐμμέλεια, ἀνῆκε στὴν κατηγορία ἐκείνων τῶν γυναικῶν ποὺ ἡ παγκόσμιος ἱστορία προβάλλει ὡς ὑποδείγματα μητέρων στὴν ἀνατροφὴ τῶν παιδιῶν. Ἐκτὸς τῶν γονέων του στὸν χαρακτῆρα τοῦ μεγάλου Βασιλείου μεγάλη - τεράστια ἐπίδρασι ἄσκησε κ' ἕνα ἄλλο πρόσωπο· **ἡ γιαγιά**. Ἀναφέρει στὰ συγγράμματά του τὸ ὄνομά της μὲ συγκίνησι. Πολλὰ ὀφείλω, λέει, στὴ γιαγιά μου· στὰ γόνατά της ἔμαθα νὰ πιστεύω καὶ νὰ λατρεύω τὸ Θεό…

Κάνω ἐδῶ μία παρέκβασι. Καὶ στὶς μέρες μας **ἡ γιαγιὰ** παίζει σπουδαιότατο ῥόλο στὴν ἀνατροφή. Σὲ ἄθεα καθεστῶτα τὸ κήρυγμα καὶ ἡ κατήχησι ἦταν ἀπαγορευμένα διὰ ῥοπάλου, ὑπῆρχαν ὅμως ἐκεῖ χιλιάδες κατηχήτριες· οἱ γιαγιάδες! Στὸ Ῥωσικὸ λαὸ μεγάλη ἐπίδρασι ἔχει ἡ γιαγιά, περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι σ' ἐμᾶς. Οἱ γιαγιάδες κρατοῦν μέσα στὸ σπίτι τὴν παράδοσι, σπέρνουν στὴν ψυχὴ τῶν παιδιῶν τὸ σπόρο τοῦ εὐαγγελίου. Πολλοὶ ὁμολογοῦν πώς, ὅ,τι ἔχουν τὸ ὀφείλουν στὴ γιαγιά.

Ἔτσι ἦταν καὶ ἡ γιαγιὰ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ἡ περίφημη **Μακρίνα**, μαθήτρια τοῦ διδασκάλου τῆς Ἐκκλησίας Γρηγορίου Νεοκαισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ. Ἐπίσης στὴ διαμόρφωσι τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Μεγάλου Βασιλείου συνετέλεσε ἡ μεγαλύτερη ἀδελφή του, ποὺ λεγόταν ἐπίσης **Μακρίνα**.

Καὶ τῆς **μεγάλης ἀδελφῆς** ὁ ῥόλος στὸ ἑλληνικὸ σπίτι καὶ στὴ χριστιανικὴ οἰκογένεια

εἶνε σημαντικός. Ἕνα παράδειγμα· σ' ἕνα χωριὸ χειροτόνησα ἕνα νεαρὸ ἱερέα. Παρετήρησα λοιπὸν στὸ ἐκκλησίασμα ὅτι μιὰ γυναίκα ἔκλαιγε συνεχῶς. Μοῦ ἔκανε ἐντύπωσι καὶ στὸ τέλος θέλησα νὰ μάθω γιατί. Τί ἦταν λοιπόν; Ἀδελφή του! –Ὁ πατέρας, δέσποτα, μοῦ εἶπε αὐτή, μᾶς ἄφησε ὀρφανούς, καὶ ἐγὼ τὸν ἀνέθρεψα... Πράγματι μεγαλύτερες ἀδελφὲς πολλὲς φορὲς ἀνέλαβαν καὶ ἀναπλήρωσαν τὸ κενὸ τῶν γονέων. Ἂς εἶνε αἰωνία ἡ μνήμη τῶν γυναικῶν αὐτῶν, ποὺ εἴτε ὡς μητέρες εἴτε ὡς γιαγιάδες εἴτε ὡς μεγάλες ἀδελφὲς προσέφεραν τὰ πάντα γιὰ τοὺς ἄλλους.

Ἄραγε ἡ οἰκογένεια τοῦ μεγάλου Βασιλείου εἶχε μόνο δυὸ παιδιά, αὐτὸν καὶ τὴ Μακρίνα; Ὄχι δά. Δὲν ἦταν οἰκογένεια μοντέρνα τῆς ἐκφύλου Δύσεως· ἦταν **οἰκογένεια φυσική**, πολυμελής, μὲ πολλὰ παιδιά. Πόσα παρακαλῶ; Μὴ γελάσῃ κανεὶς μοντέρνος· εἶχε **ἐννέα παιδιά**, πέντε ἀγόρια καὶ τέσσερα κορίτσια. Ἀπὸ τὰ πέντε ἀγόρια οἱ τρεῖς ἔγιναν κληρικοὶ καὶ ἅγιοι· ὁ Βασίλειος ὁ φωστὴρ τῆς Καισαρείας, ὁ Γρηγόριος ἐπίσκοπος Νύσσης, καὶ ὁ Πέτρος ἐπίσκοπος Σεβαστείας. Ἀπὸ τὶς γυναῖκες ἁγίασαν ἡ μητέρα Ἐμμέλεια καὶ ἡ κόρη Μακρίνα.

Ἄλλο εἶνε, ἀγαπητοί μου, νὰ ζήσῃς σ' ἕνα σπίτι σὰν **μοναχοπαίδι**, καὶ ἄλλο νὰ ζήσῃς ἀνάμεσα σὲ **πολλὰ ἀδέρφια**. Ὑπάρχει τεραστία διαφορὰ ἀπὸ πλευρᾶς παιδαγωγικῆς, ψυχολογικῆς, κοινωνικῆς. Τὸ ἕνα παιδὶ ἢ τὰ δυὸ παιδιὰ μὲ τὰ χάδια τους οἱ γονεῖς τὰ καῖνε - τὰ καταστρέφουν. Ὅπως ἡ μαϊμοῦ ἀπὸ τὸ πολὺ σφίξιμο ποὺ κάνει στὸ παιδί της τὸ πνίγει, ἔτσι καὶ ἡ ὑπερβολικὴ ἀγάπη ποὺ μοιραίως συγκεντρώνεται στὸ ἕνα ἢ στὰ δύο παιδιά· τὰ κάνει μαλθακά, ἐγωιστικά, πεισματάρικα, τυραννίσκους τῶν γονέων τους, ποὺ ἔτσι αὐτοτιμωροῦνται διότι μόνοι τους περιώρισαν τὴν τεκνογονία. Ἐνῷ τὰ παιδιὰ ποὺ εἶχαν τὸ προνόμιο ν' ἀνατραφοῦν μέσα σὲ μεγάλη οἰκογένεια, διακρίνονται γιὰ μία ὑγιέστερη διάπλασι καὶ γιὰ μεγαλύτερα χαρίσματα, ὅπως ἀπέδειξε ἕνα εἰδικὸ βιβλίο πεντακοσίων σελίδων ποὺ ἐκδόθηκε στὸ Παρίσι. Ὅ,τι ἐκλεκτό, ὅ,τι ὑψηλὸ ἔχει μιὰ κοινωνία, εἶνε παιδιὰ πολυτέκνων οἰκογενειῶν.

* * *

Ἐὰν τώρα, ἀγαπητοί μου, ἀπὸ τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἔρθουμε στὴ σημερινὴ πραγματικότητα, τί παρατηροῦμε· **σήμερα τὰ παιδιὰ τ' ἀποφεύγουν**. Δὲν ὑπάρχουν οἰκογένειες πολύτεκνες. Στὸ μητροπολιτικὸ ναὸ Φλωρίνης, μὲ τὴν πρωτοβουλία ἑνὸς λαμπροῦ ἐπιθεωρητοῦ, ἔγινε μιὰ θεία λειτουργία γιὰ τοὺς δασκάλους τῶν νομῶν Φλωρίνης καὶ Καστοριᾶς· μαζεύτηκαν περίπου πεντακόσοι διδάσκαλοι καὶ νηπιαγωγοί. Στὸ τέλος τοὺς ρώτησα· –Πόσα παιδιὰ ἔχετε; Ὅλοι ἀπαντοῦσαν· –Ἕνα - δύο, ἕνα - δύο, ἕνα - δύο... Μόνο ἕνας εἶχε τρία. Θλιβερὸ τὸ φαινόμενο! Δὲν κατηγορῶ τοὺς δασκάλους, στοὺς ὁποίους ἡ πατρίδα ὀφείλει πολλά· διότι ὅ,τι ἐφαρμόζουν αὐτοὶ ὡς πρὸς τὴν οἰκογένεια, τὸ ἴδιο κάνουν ὅλοι σχεδόν· ἕνα - δύο... Ἂν ὅμως πᾶμε στὰ γειτονικὰ κράτη καὶ μάλιστα στὴν Τουρκία, ἐκεῖ πλῆθος παιδιὰ γεννιῶνται κάθε χρόνο. Τὸ μεγαλύτερο πρόβλημα ποὺ ἔχει ν' ἀντιμετωπίσῃ ἡ πατρίδα μας εἶνε τὸ **δημογραφικό**. Σπάνια εἶνε τὰ παραδείγματα πολυτέκνων οἰκογενειῶν.

Ποῦ κατήντησε τὸ γένος μας! Πᾶνε τώρα οἱ πολύτεκνοι, λιγοστεύουν, καὶ **τὸ γένος πεθαίνει**. Διότι στὸν αἰῶνα αὐτὸν τὸν κατηραμένο, μαῦρα κοράκια πέταξαν ἀπὸ πόλι σὲ πόλι κι ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριό, εἴτε γιατροὶ λέγονται αὐτοὶ εἴτε ἐκπαιδευτικοὶ εἴτε ἄλλων εἰδικοτήτων, καὶ προπαγανδίζουν. Τὰ συνθήματά τους ποιά εἶνε· «Κάτω ἡ παρθενία», «ζήτω ὁ ἐλεύθερος ἔρωτας», «ζήτω τὸ σέξ», «ζήτω οἱ ἀμβλώσεις - ἐκτρώσεις», «ζήτω ἡ μοιχεία», «ζήτω τὸ αὐτόματο διαζύγιο»... Ὑπάρχει πλέον προοπτικὴ νὰ ζήσῃ αὐτὸς ὁ τόπος;

Ἂς μὴ ἀπελπισθοῦμε ὅμως. Ὑ**πάρχουν** καὶ λίγοι ἀλλὰ ἐκλεκτοὶ ἥρωες - **πολύτεκνοι**. Γνωρίζω κάποιον, ὁ ὁποῖος πάμπτωχος, πάνω σὲ ὀρεινὰ καὶ φτωχὰ μέρη, μέσα σὲ πέτρες ὅπου φυτρώνουν μόνο ἄγρια χόρτα καὶ καλαμπόκι, βόσκοντας γίδια – πόσα παιδιὰ γέννησε, παρακαλῶ, τὸ ἔντιμο αὐτὸ φτωχαδάκι; Δέκα παιδιά! Ὑπάρχουν λοιπὸν καὶ πολύτεκνοι.

Σήμερα, ποὺ ἑορτάζουμε τὴ μνήμη τοῦ ἁγίου Βασιλείου καὶ βλέπουμε τὶς ἅγιες ρίζες του, ἔχουμε λόγο νὰ ψάλλουμε τὸ ἐ**γκώμιο τῆς πολυμελοῦς οἰκογενείας**. Καὶ *«θαρσεῖν χρεῖ»*, θάρρος καὶ πίστι χρειάζεται. Ὅσο καὶ ἂν τὸ κακὸ ἐπικρατήσῃ στὸν κόσμο, ἐγὼ ἐλπίζω, ὅτι ἡ ἀγαπητή μας πατρίδα δὲν θὰ λησμονήσῃ τὶς ἀρχαῖες παραδόσεις. Πρέπει βέβαια κράτος καὶ ἐκκλησία νὰ κινηθοῦν δραστηρίως. Ἂν ἤμουν κράτος, ξέρετε τί θὰ ἔκανα; Κάθε χρόνο τὴν πρωτοχρονιὰ θὰ συγκέντρωνα στὴν πλατεῖα Συντάγματος τῶν Ἀθηνῶν τοὺς πρώτους τῶν πολυτέκνων ἀπ' ὅλη τὴ χώρα, γιὰ νὰ βραβεύωνται καὶ νὰ τοὺς χορηγοῦνται προνόμια. Ἴσως ἔτσι ἡ πατρίδα μας νὰ δῇ τὰ παιδιά της ν' αὐξάνωνται, πρὸς δόξαν τοῦ εὐλογητοῦ Κυρίου, εἰς αἰῶνας αἰώνων· ἀμήν.

(†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

Ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία, ἡ ὁποία ἔγινε στὸν ἱ. ναὸ Ἁγ. Παντελεήμονος Φλωρίνης τὴν 1-1-1977. Καταγραφὴ καὶ σύντμησις 1-1-2006, ἐπανέκδοσις 24-11-2023.

ΚΥΡΙΑΚΗ
ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 –imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ΄ - Ἔτος ΜΑ΄ Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2597	Σύναξις Ἰωάννου Βαπτιστοῦ (Ἰω. 1,29-34) Κυριακὴ 7 Ἰανουαρίου 2024	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου

«Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰω. 1,29,36)

Γεννᾶται, ἀγαπητοί μου, τὸ ἐξῆς ἐρώτημα. **Οἱ πρῶτοι μαθηταὶ** τοῦ Κυρίου, ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ Πέτρος, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης, ὅταν ὁ Ἰησοῦς τοὺς κάλεσε στὸ ἀποστολικὸ ἔργο τὸν **ἔβλεπαν καὶ τὸν ἄκουγαν τότε γιὰ πρώτη φορά;** Ὄχι. Εἶχε γίνει κάποια γνωριμία μὲ τὸν Ἰησοῦ πρὶν ἀπὸ τὴν κλῆσι τους.

Ἡ γνωριμία αὐτὴ ἔγινε διὰ μέσου τοῦ **Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου**, τοῦ ὁποίου αὐτοί, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, **ἦταν μαθηταί**.

* * *

Ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἦταν μεγάλη ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ φυσιογνωμία. Κατὰ τὴν ἀλάνθαστη κρίσι τοῦ Κυρίου ἦταν ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς ἄνδρες τῆς παλαιᾶς διαθήκης· *«Οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ»* (Ματθ. 11,11). Οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς του τὸν ἀφιέρωσαν στὸ Θεό. Καὶ –ὅπως σημαίνει τὸ ὄνομά του– ἦταν δῶρο τοῦ οὐρανοῦ στὴν ταλαίπωρη γῆ. Ἡ σκληρὴ ἀσκητικὴ ζωὴ ποὺ ἔκανε ἀπὸ νέος στὴν ἔρημο, τὸ κήρυγμά του γιὰ μετάνοια, ποὺ ἀπευθυνόταν σὲ ὅλους χωρὶς κολακεῖες καὶ ἔφτασε νὰ πέσῃ σὰν κεραυνὸς καὶ μέσα στὰ ἀνάκτορα τοῦ ἀκόλαστου Ἡρῴδη, ὅλη του ἡ πολιτεία ἀσκοῦσαν μεγάλη ἐπίδρασι στὸ λαό. Νέος προφήτης ἐμφανίστηκε, ἔλεγαν, μοιάζει σὲ ὅλα μὲ τὸν Ἠλία τὸ Θεσβίτη!... Ἡ φήμη του ὅλο καὶ ἁπλωνόταν, ὁ λαὸς συνέρρεε νὰ τὸν ἀκούῃ, καὶ τὸ κήρυγμά του ξυπνοῦσε συνειδήσεις, ἔφερνε δάκρυα μετανοίας.

Ἄρχισαν νὰ συζητοῦν μεταξύ τους· Μήπως αὐτὸς εἶνε ὁ Μεσσίας ποὺ περιμένουμε; Ἐπίσημη ἀντιπροσωπεία τοῦ Ἰσραὴλ πῆγε καὶ τὸν ρώτησε· *«Σὺ τίς εἶ;»*. Ἂν τοὺς ἔλεγε «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Χριστός», θὰ τὸ πίστευαν. Ἀλλὰ ὁ Ἰωάννης δὲν ἦταν σὰν τοὺς ψευδοπροφῆτες ποὺ ἐκμεταλλεύονται τὴν ἀφέλεια τοῦ θρησκεύοντος λαοῦ· ἦταν σὲ ὅλα του ἀληθινός. Κ' ἦταν ἀληθινός, γιατὶ ἦταν ταπεινός· γνώριζε τὰ μέτρα του καὶ τὸ ρόλο του, ὅτι ἡ ἀποστολή του εἶνε μόνο νὰ προετοιμάσῃ τὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων νὰ ὑποδεχθοῦν τὸ Χριστό, κι ὅταν ἐκεῖνος ἔρθῃ νὰ τὸν δείξῃ στὸ λαὸ καὶ νὰ πῇ· Νά, αὐτὸς εἶνε ὁ ἥλιος· ἐγὼ εἶμαι ὁ αὐγερινὸς ποὺ προειδοποιεῖ ὅτι σὲ λίγο ἔρχεται ὁ βασιλεὺς τοῦ φωτός. «Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ Χριστός», ἀπήντησε στοὺς ἀπεσταλμένους τῶν Ἰουδαίων. Ἄλλος εἶνε ὁ Χριστός· ἔρχεται μετὰ ἀπὸ μένα, στὴν ὕπαρξι ὅμως προηγεῖται ἀπείρως – μέγα τὸ μυστήριο. Τί εἶμαι ἐγὼ μπροστά του; δὲν εἶμαι ἄξιος οὔτε τὸ λουρὶ ἀπ' τὰ σανδάλια του νὰ λύσω (βλ. Ἰω. 1,19-27).

* * *

Γνωστὸς - πασίγνωστος ὁ Ἰωάννης, ἄγνωστος ὅμως ἀκόμη τότε ὁ Ἰησοῦς. Ἀλλ' αὐτὸ πόσες φορὲς δὲν ἐπαναλαμβάνεται! – μὲ κάποια βέβαια διαφορά. Δηλαδή· **ἄγνωστος καὶ σήμερα ὁ Χριστός**, κι ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος γνωστοὶ - πασίγνωστοι ἄνθρωποι ὄχι σὰν τὸν τίμιο Πρόδρομο ἀλλὰ κάποιοι ποὺ κινοῦνται σὲ πολὺ χαμηλὰ ἐπίπεδα ζωῆς.

Γιὰ τοὺς πολλοὺς ἄγνωστος ὁ Χριστός· ἀγνοοῦν τὴ διδασκαλία του, τὰ θαύματά του, τὰ γεγονότα τῆς ζωῆς του. Δὲν πῆραν ποτὲ στὰ χέρια τους τὸ Εὐαγγέλιο· καὶ ἡ ἄγνοια τῶν Γραφῶν εἶνε ἄγνοια Χριστοῦ. Γι' αὐτοὺς μπορεῖ νὰ ἐπαναληφθῇ ὁ λόγος τοῦ Προδρόμου *«Ὁ Χριστὸς μέσος ὑμῶν ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε»* (ἔ.ἀ. 1,26).

Ἀλλὰ σύ, ἀγαπητέ μου, ποὺ ἀξιώθηκες ν' ἀγαπήσῃς καὶ νὰ πιστέψῃς στὸ Χριστό, τὸν γνώρισες καὶ αἰσθάνθηκες τί δῶρο εἶνε ἡ γνωριμία αὐτή, **μὴν τὸ κρύψῃς ἀπὸ τοὺς ἄλλους**. Ἂν εὕρισκες μιὰ πηγὴ καὶ ξεδίψαγες καὶ γύρω σου κινδύνευαν πολλοὶ νὰ πεθάνουν ἀπὸ δίψα, δὲν θὰ ἦταν σκληρό, ἀπάνθρωπο, ἐγκληματικὸ νὰ μὴν τοὺς δείξῃς τὴν πηγή; Μὰ πολὺ μεγαλύτερο ἔγκλημα διαπράττει ἐκεῖνος πού, ἐνῷ γνώρισε τὴν ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ καὶ δρόσισε τὴν ψυχή του, ἀμελεῖ νὰ τὸ πῇ καὶ στοὺς συνανθρώπους του. Ἄσε λοιπὸν τώρα τὴν ἀμέλεια, **βγὲς καὶ κατάγγειλε τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ**, φώναξε στοὺς δικούς σου τὸ λόγο τοῦ προφήτου *«Ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου»* (Ἡσ. 12,3). Στὸν κόσμο ποὺ ἀγνοεῖ τὸ Χριστὸ γίνε ἕνας μικρὸς Πρόδρομος ὅπως ἐκεῖνος, ποὺ τὸν ἔδειξε σὲ ὅλους καὶ εἶπε *«Ἴδε* (=νά) *ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων* (=ποὺ φορτώθηκε) *τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου»* (Ἰω. 1,29).

* * *

«Ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ». Πόσο μεγάλη σημασία ἔχουν αὐτὲς οἱ λέξεις! ὑποδηλώνουν ὅλο τὸ λυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Στὸ βάθος τοῦ λόγου αὐτοῦ φαίνεται ὁ λόφος Μορία, ἐπάνω στὸν ὁποῖο ἦταν ἕτοιμος ὁ Ἀβραὰμ νὰ θυσιάσῃ τὸ γυιό του τὸν Ἰσαάκ· φαίνεται ὁ λόφος τοῦ Γολγοθᾶ, ἐπάνω στὸν ὁποῖο ὁ οὐράνιος Πατὴρ προσέφερε θυσία τὸν μονογενῆ Υἱό του *«ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας»* (Λειτ. Μ. Βασ., καθαγ.).

Πιὸ ἀναλυτικά. ***«Ὁ ἀμνός»***. Εἶνε ἀξιοπρόσεκτη μιὰ λεπτομέρεια, γιατὶ στὴ Γραφὴ καὶ τὸ ἐλάχιστο ἔχει σημασία. Δὲν λέει ἁπλῶς *«ἀμνός»*, ἀλλὰ λέει

«ὁ ἀμνός»· ἔχει καὶ **τὸ ἄρθρο *«ὁ»***. Μὲ τὴν προσθήκη τοῦ ἄρθρου, λέει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος (βλ. Ἑ.Π. Migne 59,116), γίνεται προσδιορισμὸς καὶ διάκρισις. Ἀμνοὶ ἦταν πολλοί· ἑκατομμύρια σφάζονταν καὶ θυσιάζονταν κάθε χρόνο τὸ πάσχα καὶ στὶς ἄλλες θυσίες. Ἀλλὰ ὅλοι αὐτοὶ δὲν εἶχαν δύναμι νὰ ἐξαλείψουν ἁμαρτίες· ἦταν ἁπλῶς μιὰ σκιὰ τῆς μεγάλης καὶ μοναδικῆς θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ. Ὁ ἀληθινὸς ἀμνὸς εἶνε ἕνας καὶ μόνο, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· καὶ τώρα τὸν δείχνει μὲ τὸ χέρι του ὁ Πρόδρομος· *«Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ»* (Ἰω. 1,36).

Ἡ εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ ὡς ἀμνοῦ ζωγραφίζεται θαυμαστὰ στὸ κεφάλαιο 53 (ΝΓ΄) τοῦ προφήτου **Ἡσαΐα** πού, ἂν καὶ ἔζησε 800 χρόνια πρὸ Χριστοῦ, διαβάζοντάς τον νομίζεις ὅτι βρίσκεσαι στὶς ἡμέρες τοῦ Κυρίου καὶ βλέπεις ὅσα συνέβησαν πάνω στὸ φρικτὸ Γολγοθᾶ. Καὶ ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλὰ ἐμβαθύνει στὴν αἰτία τῶν γεγονότων· βλέπει τὴν παγκόσμια διαφθορά, διαπιστώνει τὴ βαρειὰ ἀσθένεια τῆς ἀνθρωπότητος, γιὰ τὴν ὁποία δὲν ἰσχύει κανένα ἀνθρώπινο φάρμακο, καὶ λέει ὅτι ὁ ἄνθρωπος θὰ θεραπευθῇ μόνο μὲ τὸ τίμιο αἷμα ποὺ θὰ χυθῇ ἀπὸ τὰ τραύματα καὶ τὶς πληγὲς τοῦ Μεσσία. «Αὐτός», λέει μὲ ἁπλᾶ λόγια, (ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς) «φορτώθηκε τὶς ἁμαρτίες μας καὶ ὑποφέρει ἀντὶ γιὰ μᾶς… Αὐτὸς τραυματίστηκε γιὰ τὶς δικές μας ἁμαρτίες… Μὲ τὴ δική του πληγὴ γιατρευτήκαμε ἐμεῖς. Ὅλοι πλανηθήκαμε σὰν πρόβατα, ὁ ἄνθρωπος ἔχασε τὸ δρόμο του· καὶ ὁ Κύριος παρέδωσε αὐτὸν (τὸ Μεσσία) γιὰ τὶς δικές μας ἁμαρτίες. Καὶ αὐτός, ἐνῷ ἔχει κακοποιηθῇ, δὲν ἀνοίγει τὸ στόμα του· σὰν πρόβατο ὡδηγήθηκε πρὸς τὴ σφαγή· κι ὅπως τὸ ἀρνὶ μένει ἄφωνο μπροστὰ σ' αὐτὸν ποὺ τὸ κουρεύει, ἔτσι δὲν ἀνοίγει τὸ στόμα του. Καθὼς βρέθηκε ἐκουσίως στὴ θέσι ἀδυνάτου, τοῦ καταπάτησαν τὸ δίκαιό του· ποιός ὅμως μπορεῖ νὰ διηγηθῇ τὴ γενιά του; γιατὶ ἡ ζωή του ἀφανίζεται ἀπ' τὴ γῆ» (Ἡσ. 53,4-8). Αὐτὴ τὴν περικοπὴ διάβαζε μέσα στὴν ἅμαξά του ὁ εὐνοῦχος ἐκεῖνος τῆς Κανδάκης, τῆς βασιλίσσης τῶν Αἰθιόπων καὶ τοῦ τὴν ἐξήγησε ὁ Φίλιππος καὶ *«εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν»* (Πράξ. 8,35). Αὐτὸ τὸν ἀμνὸ δείχνει καὶ ὁ **ἀπόστολος Πέτρος** λέγοντας· «Δὲν λυτρωθήκατε ἀπὸ τὴ μάταιη ζωὴ ποὺ κληρονομήσατε ἀπὸ τοὺς πατέρες σας μὲ ἀσήμι καὶ χρυσάφι, μὲ κάτι δηλαδὴ ἀπ' τὰ φθαρτά, ἀλλὰ μὲ τὸ τίμιο αἷμα τοῦ Χριστοῦ ποὺ θυσιάστηκε σὰν ἀμνὸς ἄψογος καὶ ἀκηλίδωτος» (Α΄ Πέτρ. 1,18-19). Ἀλλὰ ἡ μεγαλοπρεπέστερη εἰκόνα τοῦ Ἰησοῦ ὡς ἀρνίου βρίσκεται στὸ τελευταῖο βιβλίο τῆς Καινῆς Διαθήκης· «Καὶ εἶδα», γράφει **ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης** στὴν Ἀποκάλυψι, «ἀνάμεσα στὸ θρόνο καὶ στὰ τέσσερα ζῷα καὶ ἀνάμεσα στοὺς πρεσβυτέρους νὰ στέκεται ἕνα ἀρνάκι σὰν σφαγμένο…». Καὶ ἄκουσε τραγούδι καινούργιο, ποὺ ἔψαλλαν οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἄγγελοι καὶ τὸ ἐπαναλάμβανε ἀμέτρητος λαὸς λυτρωμένων καὶ ἔλεγαν· «Εἶσαι ἄξιος νὰ πάρῃς τὸ βιβλίο καὶ ν' ἀνοίξῃς τὶς σφραγῖδες του, γιατὶ ἐσφάγης καὶ μᾶς ἐξαγόρασες μὲ τὸ αἷμα σου ἀπὸ κάθε φυλὴ καὶ γλῶσσα καὶ λαὸ καὶ ἔθνος, ὥστε ν' ἀνήκουμε στὸ Θεό, καὶ (ὅλους) αὐτοὺς τοὺς ἔκανες βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς γιὰ τὸ Θεό μας, καὶ θὰ βασιλέψουν πάνω στὴ γῆ» (Ἀπ. 5,6-10).

«Νά τὸ ἀρνάκι τοῦ Θεοῦ ποὺ σηκώνει τὶς ἁμαρτίες τοῦ κόσμου». Ὁ Ἰησοῦς ***«αἴρει»*, σηκώνει, τὶς ἁμαρτίες ὅλου τοῦ κόσμου**, ἀπὸ τοὺς πρωτοπλάστους Ἀδὰμ καὶ Εὔα μέχρι ὅλους ἐκείνους ποὺ γεννήθηκαν ἕως σήμερα καὶ θὰ γεννηθοῦν μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων. Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος παρατηρεῖ ὅτι ὁ Πρόδρομος χρησιμοποιεῖ χρόνο ἐνεστῶτα· εἶπε *«ὁ αἴρων»*, «αὐτὸς ποὺ σηκώνει»· δὲν εἶπε «αὐτὸς ποὺ θὰ σηκώσῃ» ἢ «ποὺ σήκωσε». Αὐτὸ σημαίνει ὅτι **σηκώνει τὶς ἁμαρτίες μας διαρκῶς**, μέχρι καὶ τώρα, καὶ ὄχι μόνο τότε ποὺ θυσιάστηκε· ὄχι γιατὶ σταυρώνεται διαρκῶς ἀλλὰ γιατὶ διαρκῶς μᾶς καθαρίζει μ' ἐκείνη τὴ θυσία του (βλ. Ἑ.Π. Migne ἔ.ἀ.).

Ὁ Ἰησοῦς σηκώνει τὶς ἁμαρτίες τοῦ κόσμου ὅπως **ψάλλουμε κάθε μέρα** στὴ Δοξολογία τοῦ ὄρθρου· *«Κύριε ὁ Θεός, ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Υἱὸς τοῦ Πατρός, ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου»*. Καὶ **τί βάρος εἶν' αὐτό!** Γι' αὐτὸ ὁ Δαυὶδ ἀναστενάζει καὶ λέει *«Αἱ ἀνομίαι μου ὑπερῆραν* (=ξεπέρασαν καὶ σκέπασαν) *τὴν κεφαλήν μου, ὡσεὶ φορτίον βαρὺ ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ»* (Ψαλμ. 37,5).

Ὅσα ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι γιὰ τὸν Ἄτλαντα, ὅτι σήκωνε στοὺς ὤμους του τὸν οὐρανό, ἦταν μυθολογία. Ἐμεῖς ζοῦμε μία πραγματικότητα, καὶ μακάριος ὅποιος τὴν συλλαμβάνει διὰ τῆς πίστεως· ὁ Ἰησοῦς σηκώνει ἐπάνω του τὶς ἁμαρτίες ὅλου τοῦ κόσμου. Ἑπομένως **σηκώνει καὶ τὶς δικές μου ἁμαρτίες**· τὶς ἀφαιρεῖ ἀπὸ πάνω μου καὶ τὶς ἐξαφανίζει ῥίχνοντάς τες στὸ πέλαγος τῆς εὐσπλαχνίας καὶ τοῦ ἐλέους του.

* * *

Ὁ Ἰησοῦς σηκώνει τὶς ἁμαρτίες μου! Εἶδα κάποτε μία παραστατικὴ εἰκόνα. Ἦταν ἕνας **ταλαίπωρος ἀχθοφόρος**· κουβαλοῦσε ἕνα βαρὺ φορτίο δεμένο σφιχτὰ στὴ ῥάχη του καὶ δὲν μποροῦσε οὔτε ὁ ἴδιος νὰ τὸ ἀποτινάξῃ οὔτε κάποιος ἄλλος νὰ τὸ πάρῃ ἀπὸ πάνω του. Κάποιος ὅμως τὸν λυπήθηκε, τοῦ ἔδειξε ἕνα λόφο καὶ τοῦ εἶπε· Ἂν ἀνεβῇς ἐκεῖ, θὰ δῇς ἐκεῖνον ποὺ θὰ σ' ἐλευθερώσῃ. Αὐτὸς πίστεψε στὰ λόγια αὐτά, ἀνέβηκε μὲ κόπο στὸ λόφο, καὶ μόλις ἔφτασε, –ὦ τοῦ θαύματος!– τὰ σχοινιὰ κόπηκαν, τὸ φορτίο ξεκόλλησε κ' ἔπεσε στὴν ἄβυσσο.

Αὐτὴ εἶνε ἡ εἰκόνα κάθε ἁμαρτωλοῦ, ποὺ ὁ σατανᾶς τὸν φορτώνει κάθε μέρα μὲ φορτία νέων ἁμαρτιῶν· κι αὐτός, παρὰ τὴν ἀπατηλὴ ἡδονὴ τῆς ἁμαρτίας, ἀναστενάζει. Καταφεύγει σὲ διάφορα φιλοσοφικὰ καὶ κοινωνικὰ συστήματα γιὰ ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸ βάρος, μὰ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ. Ὅπως λέει ὁ ἅγιος Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος, *«ἀδύνατόν ἐστι χωρίσαι τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐὰν μὴ ὁ Θεὸς παύσῃ καὶ στήσῃ τὸν πονηρὸν τοῦτον ἄνεμον… Αὐτῷ γὰρ μόνῳ δυνατὸν τοῦτο ποιῆσαι. "Ἴδε" γάρ, φησίν, "ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου"»* (Ὁμιλίαι πνευματικαὶ Β΄, γ΄· Ἑ.Π. Migne 34,464D-465A-B· βλ. ἐπίσης τὴν ἔκδ. Σωτ. Σχοινᾶ, Βόλος 1954, σσ. 27-28). Μόνο ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ ἐξαλείψῃ αὐτὸ τὸ κακό.

Ἀδελφοί μου συναμαρτωλοί, μέχρι πότε θὰ κουβαλᾶμε ἐπάνω μας τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας ὅπως ἡ χελώνα τὸ ὄστρακό της; «Ἀνάμεσά μας στέκει ὁ Ἰησοῦς» (Ἰω. 1,26). Ἂς τὸν πλησιάσουμε μὲ πίστι καὶ εἰλικρινῆ μετάνοια, καὶ ὁ Ἐσταυρωμένος θὰ πετάξῃ τὸ φορτίο μας στὸ πέλαγος τοῦ ἀπείρου ἐλέους τοῦ Θεοῦ.

Καὶ οἱ κήρυκες τοῦ Εὐαγγελίου μὴν πάψουμε νὰ κηρύττουμε τὴν ὑψίστη αὐτὴ ἀλήθεια, ὅπως ὁ τίμιος Πρόδρομος ποὺ κατ' ἐπανάληψιν διακήρυξε *«Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ»* (ἔ.ἀ. 1,36).

(†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

Μεταγλώττισι στὴν ὁμιλουμένη σήμερα μικροῦ κεφαλαίου τοῦ βιβλίου *«Ἀκολούθει μοι»*, Ἀθῆναι (1965) 1989³, *σσ.* 29-40. 20-8-2021.

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 –imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ΄ - Ἔτος ΚΒ΄ Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1135[2]	Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν Τρίτη 30 Ἰανουαρίου 2024 (2005)	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι πρότυπα ἀντιστάσεως

«Ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ᾽ ὑμῶν» (Ἰάκ. 4,7)

Μία λέξι, ἀγαπητοί μου, ποὺ ἀκούγεται πολὺ στὸν καιρό μας εἶνε ἡ λέξι *ἀντίστασις*. Λέγοντας *ἀντίστασι* ἐννοεῖται ἡ περίοδος ποὺ ἡ πατρίδα μας διατελοῦσε **ὑπὸ κατοχήν**. Τότε ἄντρες ποὺ δὲν ὑπέφεραν τὴ σκλαβιὰ ἐγκατέλειψαν τὶς πόλεις, ἀνέβηκαν **στὰ βουνὰ** καὶ πολέμησαν κατὰ τῶν κατακτητῶν. Αὐτοί, ἀσχέτως παρατάξεως ποὺ ἀνῆκαν, ἐφ᾽ ὅσον τὰ ἐλατήριά τους ἦταν ἀγνὰ καὶ ὅ,τι ἔκαναν προερχόταν ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν πατρίδα, εἶνε ἄξιοι τιμῆς.

Ἀλλ᾽ ἐγὼ σήμερα, ἔχοντας ὑπ᾽ ὄψιν τὰ διδάγματα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας μας, δίδω στὴ λέξι *ἀντίστασις* ἄλλες διαστάσεις. Ἡ ἔννοια τῆς ἀντιστάσεως ἔχει βάθος καὶ πλάτος πολὺ μεγαλύτερα. Τί θέλω νὰ πῶ· ὅτι δὲν εἶνε μόνο ἡ ἀντίστασι μὲ τὰ ὅπλα. Ὑπάρχει καὶ μία ἀνώτερη ἀντίστασι. Καὶ αὐτὴ εἶνε ἡ **ἠθικὴ ἀντίστασι**.

Ἠθικὴ ἀντίστασι εἶνε τὸ **ὄχι στὸν κόσμο** τῆς σκληρότητος καὶ ἀδικίας, ποὺ ἀντιτάσσει ὅποιος ἔχει ἴχνη ἀνθρωπιᾶς καὶ χριστιανοσύνης. Εἶνε τὸ ὄχι ἐναντίον τοῦ κακοῦ, ποὺ δὲν εἶνε τόσο ἐξωτερικό – ἐδῶ εἶνε τὸ σφάλμα τῶν πολλῶν. Τὸ κακὸ εἶνε μᾶλλον ἐσωτερικό. Ἔχει τὶς ρίζες του στὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀπὸ ᾽κεῖ διακλαδίζεται καὶ παρουσιάζεται στὸν κόσμο ὑπὸ ποικίλες μορφές.

Ἀντίστασις εἶνε τὸ **ὄχι στὸν διάβολο**, τὸ ὄχι ποὺ τοῦ φωνάζει ἡ ψυχὴ ὅσες φορὲς αὐτὸς προσπαθεῖ νὰ εἰσχωρήσῃ ἐντός της καὶ νὰ κάνῃ κατοχή, τὸ ὄχι ποὺ προβάλλει στοὺς πειρασμοὺς τῆς ζωῆς. Τὸ ὄχι αὐτὸ τὸ εἶπε πρῶτος ὁ Κύριός μας, ὅταν στὴν ἔρημο δέχθηκε τοὺς πειρασμοὺς τοῦ σατανᾶ.

Μιμητὴς τοῦ Κυρίου καὶ ἥρωας ἀντιστάσεως, ὑπὸ τὴν εὐγενεστέρα ἔννοια, εἶνε ὅποιος λέει **ὄχι στὸν ἑαυτό** του. Μέσα στὸν ἄνθρωπο παλεύουν δύο, ὅπως λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος κ᾽ ἔπειτα ὁ Σαίξπηρ. Ἐξέτασε τὸν ἑαυτό σου, *«γνῶθι σαυτόν»*, καὶ θ᾽ ἀντιληφθῇς, ὅτι μέσα μας ὑπάρχει ἕνα κτῆνος, ποὺ ζητάει νὰ σὲ ῥίξῃ στὴν ἄβυσσο, ἀλλ᾽ ὑπάρχει καὶ ἕνας ἄγγελος, ποὺ προσπαθεῖ νὰ σὲ ὑψώσῃ μέχρι τὰ ἄστρα.

Ἥρωας λοιπὸν ἀντιστάσεως εἶνε αὐτὸς ποὺ πολεμάει καὶ νικᾷ τὸ κακὸ μέσα **στὸ στίβο τῆς καρδιᾶς**, ἐκεῖ ποὺ διεξάγονται οἱ σφοδρότερες μάχες. Τί νὰ σὲ κάνω; μπορεῖ νὰ γίνῃς καὶ μέγας Ἀλέξανδρος, κυρίαρχος ὅλης τῆς γῆς· τί μὲ τοῦτο; Ὁ ἀήττητος αὐτὸς ἀπὸ τοὺς ἐξωτερικοὺς ἐχθροὺς νικήθηκε ἀπὸ τὸν ἑαυτό του· σ᾽ ἕνα φαγοπότι μέθυσε· καὶ πάνω στὴ μέθη – τί ἔκανε; σκότωσε τὸν καλύτερό του φίλο, τὸν Κλεῖτο, ἐκεῖνον ποὺ τοῦ εἶχε σώσει τὴ ζωὴ στὴ μάχη τοῦ Γρανικοῦ.

Νά λοιπὸν ὅτι ἡ ἀντίστασι εἶνε κάτι ἀνώτερο. Δὲν εἶνε ἁπλῶς νὰ πάρῃς τὰ ὅπλα νὰ βγῇς στὸ βουνό. Εἶνε, **νὰ πολεμήσῃς τὰ πάθη σου**. Νὰ μὴν εἶσαι δοῦλος τῶν χρημάτων, τῶν ἡδονῶν καὶ τῆς δόξης· νὰ μὴν εἶσαι ὑποχείριο τοῦ πλούτου, τῆς σάρκας, τῆς ματαιοδοξίας.

Ὑπὸ τὴν ἔννοια αὐτὴ **ἥρωες ἀντιστάσεως** ὑπῆρξαν οἱ Τρεῖς μεγάλοι Ἱεράρχαι, τοὺς ὁποίους ἑορτάζουμε σήμερα.

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι πολέμησαν τὸν παλαιό, τὸν σαρκικὸ ἄνθρωπο. Ἀσκήθηκαν σὲ πνευματικὰ γήπεδα καὶ γυμναστήρια, ὅπως ἦταν τότε τὰ μοναστήρια. Νίκησαν τὸν πλοῦτο, τὴν ὕλη, τὴ σάρκα, τοὺς αἰσχροὺς ἔρωτες. Ἔγιναν ἐπίγειοι ἄγγελοι. Καὶ ἔτσι πλέον ὡπλισμένοι, πάνοπλοι, κατῆλθαν σὲ ἡρωικοὺς ἀγῶνες. **Τρία περιστατικὰ** ἀπὸ τὴ ζωή τους θ᾽ ἀναφέρω, ἕνα γιὰ τὸν καθένα, γιὰ νὰ φανῇ ὅτι ἀξίως ὀνομάζονται ἄνδρες ἀντιστάσεως.

* * *

√ Ὁ **Μέγας Βασίλειος** ἔζησε τὴν ἐποχὴ τοῦ βασιλέως Οὐάλη (364-378 μ.Χ.), ποὺ ἦταν τυραννικὸς καὶ βάναυσος. Τὸ χειρότερο ὅμως ἦταν ὅτι προσχώρησε στὸν ἀρειανισμό, στὴν αἵρεσι ποὺ ἠρνεῖτο τὴ θεότητα τοῦ Κυρίου ἡ-

μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μὲ διάταγμά του ὁ ἀρειανισμὸς ἀναγνωριζόταν ὡς ἐπίσημη θρησκεία τοῦ κράτους. Καὶ εἶχε τὴν ἀξίωσι ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι νὰ πειθαρχήσουν. Ἀντιπρόσωποί του στρατηγοὶ πήγαιναν ἀπὸ μητρόπολι σὲ μητρόπολι, καὶ οἱ ἐπίσκοποι ὑποχωροῦσαν καὶ ὑπέγραφαν τὸ διάταγμα.

Ἕνας ἀντιπρόσωπός του, ὁ **Μόδεστος**, πῆγε στὴν Καισάρεια, στὴν ἐπισκοπὴ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, καὶ βγάζει τὸ διάταγμα, στὸ ὁποῖο ἀπὸ φόβο εἶχαν ὑπογράψει πλῆθος ἐπίσκοποι. –Θὰ ὑπογράψῃς, τοῦ λέει, κ᾽ ἐσύ; –Ὄχι. –Δὲν φοβᾶσαι τὸ βασιλιᾶ; –Τί μπορεῖ νὰ μοῦ κάνῃ; –Ἕνα ἀπὸ τὰ τόσα κακά, ποὺ ἔχει στὸ χέρι του. –Ποιά κακά; –Δήμευσι περιουσίας, ἐξορία, μαρτύρια, θάνατο… Τοῦ ἀπαντᾷ ὁ Βασίλειος· –Μὲ ἀπειλεῖτε μὲ δήμευσι; ἐγὼ δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο παρὰ ἕνα ράσο καὶ λίγα βιβλία. Θὰ μὲ πᾶτε ἐξορία; *«τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς»* (Ψαλμ. 23,1). Μαρτύρια; δὲν θὰ προλάβετε, τὸ σῶμα μου δὲν ἀντέχει. Θὰ μὲ θανατώσετε; ἔλα, θάνατε, νὰ μὲ πᾷς συντομώτερα στὸν οὐρανό… Ἔμεινε κατάπληκτος ὁ Μόδεστος· –Τέτοιο πρᾶγμα δὲν ἄκουσα ἀπὸ κανένα ἐπίσκοπο. Τοῦ ἀπαντᾷ ὁ ἅγιος, ὄχι ἀπὸ ἐγωισμὸ ἀλλὰ μὲ παρρησία· –Φαίνεται ὡς τώρα **δὲν συνάντησες ἐπίσκοπο**· ἂν συναντοῦσες, ἔτσι θὰ σοῦ ἀπαντοῦσε.

√ Ἥρωας ἀντιστάσεως καὶ ὁ **Γρηγόριος ὁ Θεολόγος**. Ἔζησε καὶ αὐτὸς ὅταν κυριαρχοῦσε τὸ δόγμα τοῦ Ἀρείου. Ὅλοι οἱ ναοὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἦταν ἀρειανικοί· μόνο μιὰ μικρὴ ἐκκλησία, τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας, ἀνῆκε στοὺς ὀρθοδόξους. Ἐκεῖ λειτουργοῦσε ὁ ἅγιος. Καὶ ἐκεῖ λοιπὸν μαζεύτηκαν οἱ ἐχθροὶ νὰ τὸν σκοτώσουν μὲ πέτρες. Καὶ **δὲν ὑποχώρησε**, ἀλλ᾽ ἐξεφώνησε τοὺς περιφήμους θεολογικοὺς λόγους του ὑπὲρ τῆς ἁγίας Τριάδος.

√ Ἀλλὰ τί νὰ ποῦμε γιὰ τὸν τρίτο, τὸν **Ἰωάννη τὸ Χρυσόστομο**; Ἔζησε ὅταν στὴν αὐλὴ τῶν βασιλέων Ἀρκαδίου καὶ Εὐδοξίας κυριαρχοῦσαν κόλακες (383-395-408 μ.Χ.). Καὶ αὐτὸς **ἤλεγξε** τὸ βασιλιᾶ, τὴ βασίλισσα καὶ τρεῖς πανίσχυρες γυναῖκες. Τὸ ἀποτέλεσμα; Ἐκθρονίστηκε καὶ ἐξωρίστηκε πεντακόσα χιλιόμετρα μακριά. Πέθανε στὰ Κόμανα τῆς Ἀρμενίας κλείνοντας τὴ ζωή του μὲ τὰ λόγια *«Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκα»*.

* * *

Αὐτοί ἦταν ἥρωες **ἀληθινῆς ἀντιστάσεως**· ὄχι ἐκεῖνοι ποὺ ὠνομάστηκαν *ἀντιστασιακοὶ* σφάζοντας ἀνθρώπους καὶ καίγοντας χωριὰ ἢ διασκεδάζοντας μὲ ὄργια πάνω στὰ βουνά. Ψεύτικη αὐτὴ ἡ ἀντίστασι. Τιμῶ τοὺς ἥρωες τῆς ἀντιστάσεως· γιατὶ κ᾽ ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ τοὺς ἀντιστασιακοὺς μέσα στὴν Κοζάνη μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς μου. Ἀλλ᾽ ὅπως ὑπάρχουν νομίσματα γνήσια καὶ κάλπικα, ἔτσι ὑπάρχει καὶ ἀντίστασι γνησία χριστιανικὴ ἐθνική, καὶ ἀντίστασι ψεύτικη.

Καὶ μία διευκρίνησι. Ὅταν μιλᾶμε γιὰ ἥρωες ἀντιστάσεως, δὲν ἐννοοῦμε ἀναρχικούς· κάθε ἄλλο. **Ἄλλο ἀναρχία, ἄλλο ἀντίστασι**. Οἱ ἥρωες αὐτοὶ δὲν ἦταν ἐναντίον τῶν ἀρχῶν. Ἦταν πειθαρχικοί. Ἀλλὰ πίστευαν, ὅτι ἡ ἐπίγεια ἐξουσία δὲν εἶνε ἀπόλυτη. Πέρα ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη ἐξουσία ὑπάρχει ἄλλη ἀνώτερη· ἡ ἐξουσία τοῦ Θεοῦ, ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως. Κι ὅταν ἡ κοσμικὴ ἐξουσία κάνῃ κατάχρησι, τότε πλέον ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ ὑπακούσῃ. Καὶ ἐδῶ εἶνε ὁ ἡρωισμός· νὰ ἀντιτάσσεσαι σ᾽ ἕνα κράτος πανίσχυρο, ποὺ ζητάει νὰ παραβιάσῃ τὴ συνείδησί σου.

Κ᾽ ἐπειδὴ σήμερα εἶνε καὶ σχολικὴ ἑορτή, ἀπευθύνομαι **πρὸς τοὺς μαθητὰς** καὶ λέω·

Ἀγαπητά μου παιδιά, **ὑπακούετε**. Χωρὶς ὑπακοὴ δὲν ὑπάρχει πειθαρχία καὶ πρόοδος. Ἀλλ᾽ ἐὰν βρεθῇ ἐξουσία ἀνθρώπινη καὶ ζητήσῃ νὰ παραβιάσῃ τὰ αἰσθήματά σας τὰ ἑλληνικὰ καὶ χριστιανικά, τότε ἀντισταθῆτε. Μιμηθῆτε τοὺς **Τρεῖς Ἱεράρχας**. Θυμηθῆτε καὶ τὴν **Ἀντιγόνη** τοῦ Σοφοκλέους· ὅταν ὁ Κρέων ἔβγαλε διαταγὴ παράνομη καὶ ἀσεβῆ, νὰ μὴ θάψῃ τὸ σῶμα τοῦ ἀδελφοῦ της, τί τοῦ εἶπε· Ὑπακούω σ᾽ ἐσένα, ἀλλὰ παραπάνω ἀπὸ σένα ὑπακούω στὸ Θεό! Ὑπάρχουν στιγμὲς τραγικὲς – ἐκεῖ φαίνεται ὁ ἄνθρωπος. *«Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις»* (Πράξ. 5,29).

Ὑπόδειγμα εὐγενοῦς καὶ ὑψηλῆς ἀντιστάσεως ὑπῆρξαν, ἀγαπητοί μου, οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι. Ἐπιτρέψτε μου νὰ ὑπενθυμίσω στὴν ἀγάπη σας, ὅτι **τὴ γραμμὴ τῶν πατέρων τηρεῖ καὶ ὁ ὑποφαινόμενος**. Μὲ ἠλεκτρίζει τὸ παράδειγμά τους. Ὑπακούω σὲ ἀρχὲς καὶ ἐξουσίες. Ἀλλ᾽ ὅταν ἡ πολιτεία –ὁποιοδήποτε σχῆμα καὶ ἂν ἔχῃ– ἐπεμβαίνῃ στὰ ἐσωτερικὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ θέλῃ νὰ ρυθμίσῃ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, τότε πλέον προβάλλω τὸ «ὄχι». Καὶ τὸ «ὄχι» τὸ εἶπα πολλὲς φορές. Μένω ἀνυποχώρητος. Δὲν μὲ νοιάζει, ἀδιαφορῶ γιὰ τὶς συνέπειες. Καὶ θέλω νὰ πιστεύω, ὅτι σ᾽ αὐτὸ τὸν ἡρωικὸ ἀγῶνα, ποὺ διεξάγει ὁ ἐπίσκοπος στὰ ἔσχατα τῆς ζωῆς του ὑπερασπίζοντας **ὅ,τι τίμιο ὅ,τι ἱερὸ ὅ,τι ὑψηλὸ ὅ,τι ἅγιο** ἔχει ἡ πατρίδα, ὅλος ὁ εὐγενὴς λαὸς εἶνε κοντά μου.

Εἴθε ὁ Θεὸς διὰ πρεσβειῶν τῶν τριῶν τούτων ἡρώων τῆς ἀντιστάσεως νὰ ἐνισχύσῃ ὅλους μας στὸ ἱερὸ καθῆκον· ἀμήν.

(†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

Ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία, ποὺ ἔγινε στὸν ἱ. ναὸ Ἁγ. Παντελεήμονος Φλωρίνης τὴν 30-1-1983 μὲ ἄλλο τίτλο. Καταγραφὴ καὶ σύντμησις 30-1-2005, ἐπανέκδοσις 30-11-2023.

Τὸ φυλλάδιο διανέμεται ἀπὸ τὸν Ἱεραποστολικὸ Σύλλογο Κυριακή, τηλ: 23510 22183 – Κατερίνη,
Στὸ διαδίκτυο στὸν ἱστότοπο: http://iskiriaki.com